

Koiraexpo 2015: Vahinko kävi – mitä teen?

Koonnut: Katri Lehtonen

Suomen Kennelliitto pitää vuosittain Koiraexpo-luentopäivät, joiden tarkoituksena on palvella rotujärjestöjä, koirayhdistyksiä, kasvattajia ja muita koirista kiinnostuneita ihmisiä. Tänä vuonna rotujärjestömme jalostustoimikunnasta mukana olivat Henna Laiho, Katri Lehtonen ja Vilma Reunanen. Osallistuimme muun muassa Vastuullista koirankasvatusta - luennoille, jossa käsiteltiin vahinkoastumisia sekä niiden jälkeisiä toimia.

Vahinkoastumiseksi luokitellaan kaikki astutustapahtumat, jota ei ole ennalta suunniteltu. Kyseessä ei siis ole pelkästään erirotuisten koirien vahingossa tapahtunut astutustapahtuma; myös saman rotuiset astutetut koirat voivat olla liian läheistä sukua toisilleen, koirien terveystutkimukset eivät ole ajan tasalla tai riittävät, koirat eivät ole luonteellisesti toisilleen sopivia, narttu voi olla liian nuori/ vanha jne. Vahinkoastumisia voi sattua kenelle tahansa, myös kokeneelle kasvattajalle, ja tällöin on hyvä tietää mitä tulee tehdä toimiakseen oikein.

Vahinkoastumisen tapahduttua on ensisijaisen tärkeää realistisesti pohtia, annetaanko mahdollisen tiineyden jatkua loppuun saakka. Vähintäänkin tulee pohtia seuraavia kysymyksiä: Löytyy mahdollisille pennuille kodit? Onko narttu riittävän hyvässä fyysisessä kunnossa huolehtiakseen pennuista? Ovatko pentujen vanhemmat terveitä ja hyväluonteisia?

Mikäli pennut eivät ole toivottuja tai muut tekijät puoltavat tiineyden keskeytystä, tulee mahdollisimman nopeasti kääntyä eläinlääkärin puoleen. Eläinlääkäri voi keskeyttää mahdollisen tiineyden heti astutuksen tapahduttua aina kuudenteen tiineysviikkoon saakka.

Mikäli vahinkoastuttu pentue halutaan pitää, tulee vahinkoastumisesta ilmoittaa välittömästi Kennelliiton kasvattajatoimikunnalle. Kennelliiton sääntöjen mukaan kaikki syntyneet pentueet, myös suunnittelemattomat, tulee ilmoittaa Kennelliitton ja mahdollisuuksien mukaan rekisteröidä. Kennelliiton kasvattajasitoumuksen mukaan kasvattaja sitoutuu kasvattamaan ainoastaan puhdasrotuisia, rekisteröityjä koiria. Tästä huolimatta, vahinkoastumisten yhteydessä Kennelliitto pääsääntöisesti ”hyväksyy” kasvattajalle yhden sekarotuisen pentueen ilman kurinpidollisia seuraamuksia, mutta näistäkin pennuista tulee tehdä ilmoitus Kennelliitolle. SKL:n koirarekisteriohjeen mukaan nartulla saa teettää korkeintaan viisi pentuetta, ja myös vahinkopentueet lasketaan tähän, olivat ne puhdasrotuisia tai eivät. Mikäli kasvattaja ei noudata kasvattajasitoumusta sekä koiranomistajan ja – haltijan perussääntöjä, voi hänelle seurata kurinpidollisia toimenpiteitä.

Kennelliitto neuvoo miten erilaisissa tilanteissa tulee toimia, ja miten pentueet rekisteröidään oikeaan rekisteriin. Mikäli syntyvät pennut ovat puhdasrotuisia, ne voidaan rekisteröidä tilanteesta riippuen tavalliseen FI-rekisteriin tai EJ-eli ei jalostukseen -rekisteriin. Rekisteröintiin vaikuttavia tekijöitä ovat muun muassa pentueen vanhempien iät, sukulaisuussuhteet sekä ovatko vanhempien terveystutkimukset ajan tasalla ja tulokset rekisteröinnin ehdot täyttyviä. Mikäli pennuilla on useita isäehdokkaita, on kaikista pennuista, emosta ja isäehdokkaista on otettava DNA-näytteet, joilla polveutumisen varmistetaan. Polveutuminen pitää varmistaa ennen pentujen rekisteröimistä.

Muutamia esimerkkejä mahdollisista vahinkopentueista ja niiden rekisteröinneistä. Esimerkeissä koirat ovat saman rotuisia.

Esimerkki 1.

Kasvattajalla on terveeksi tutkittu uros 5v ja 1,5v narttu, jolle ei ole vielä tehty PEVISA-tutkimuksia. Tällöin narttu tulee pikaisesti viedä PEVISA-tutkimuksiin ja niiden täyttäessä mahdolliset rotukohtaiset ehdot, voidaan pentue rekisteröidä FI/ER-rekisteriin korotetulla rekisteröintimaksulla. Tätä ”armahduspykälää” kasvattaja voi käyttää vain kerran. Mikäli koiran terveystutkimukset eivät täytä rotukohtaisia ehtoja, voidaan pentue rekisteröidä ainoastaan EJ-rekisteriin.

Esimerkki 2.

Kasvattajalla on terveeksi tutkittu narttu 8v sekä uros 3v. Kennelliiton säännöt määräävät, että yli 8-vuotiaalla nartulla tulee olla voimassa oleva eläinlääkärin todistus ennen astutusta. Eläinlääkärintodistuksesta tulee käydä ilmi, että narttu on terve ja hyväkuntoinen, eikä pennutus haittaa nartun terveyttä. Todistus ei saa yli kuutta kuukautta vanha ja se tulee liittää pentueilmoitukseen. Esimerkitapauksessa kasvattajalla ei ole ollut voimassa olevaa eläinlääkärintodistusta ennen astutusta, joten pennut voidaan rekisteröidä ainoastaan EJ-rekisteriin. Mikäli nartulla olisi voimassa oleva eläinlääkärintodistus, voitaisiin pentue rekisteröidä FI-rekisteriin.

Esimerkki 3.

Kasvattajan on teettänyt nartullaan aiemmin pennut, mutta se vahinkoastutaan heti seuraavista juoksuista ja syntyvien pentujen väliksi tulisi ainoastaan 8kk. Kennelliiton sääntöjen mukaan pentujen syntymällä pitää olla vähintään 10kk väli, mutta alle 8-vuotiaalle nartulle voidaan sallia yksi tiheämpi pennutus. Tällöin seuraava synnytysväli on oltava vähintään yksi vuosi. Samalla tulee huomioida, ettei nartulla saa olla enempää kuin viisi pentuetta ja että rotukohtaiset terveysvaatimukset täyttyvät. Mikäli nartulla on jo ennestään viisi pentuetta, voidaan pentue rekisteröidä vain EJ-rekisteriin. Tämän jälkeen nartun jälkeläisiä ei enää rekisteröidä.

Esimerkki 4.

Jos vahinkopentue syntyy lähisukulaisten välillä (esim isä ja jälkeläinen) tai jos pentueen vanhemmilla on Kennelliiton hyväksymissä terveystuloksissa asteikon huonoin tulos, voidaan pentue rekisteröidä ainoastaan EJ-rekisteriin. Tässä yhteydessä terveystutkimuksilla tarkoitetaan lonkkaniveldysplasiaa, kyynärniveldysplasiaa, polvilumpioluusaatiota ja spondyloosia, joissa asteikon huonoin tulos sulkee koiran pois jalostuskäytöstä.